

දියුණු කළ යුතු මෙන්තා ගුණය විවරණය කරන කකචුපම සූත්‍රය

- ආචාර්ය තුශ්‍රිල්ලේ සීලක්ඛන්ධ හිමි -

මෙම කකචුපම සූත්‍රය අයත් වන්නේ මජ්ඣිම නිකායේ මූලපණ්ණාසකයේ ඔපම්ම වර්ගයට යි.¹ "ඔපම්ම" යන වචනයේ තේරුම වන්නේ උපමා යන්නයි. ඒ අනුව මෙම මූලපණ්ණාසකයේ තෙවන වර්ගය වන ඔපම්ම වර්ගයෙන් ඉදිරිපත් කරනු ලබන සූත්‍ර දහයෙන් හයකම ධර්ම කාරණා පැහැදිලි කිරීමේ දී උපමාවක් යොදා ගනිමින් පැහැදිලි කිරීම මෙම වර්ගයෙහි විශේෂත්වයක් ලෙස දැකිය හැකිය. මෙම කකචුපම සූත්‍රයෙන් "කියත" උපමා කර ගත් දේශනාවක් ඉදිරිපත් කෙරේ. මෙම සූත්‍රයන්හි එම උපමා යොදා ගැනීමේදී උපමාව සූත්‍රයෙහි මූලට යොදා ගනිමින් දේශනාව ඉදිරිපත් කිරීම ද විශේෂත්වයක් වන්නේ ය.

කකචුපම සූත්‍රයේ² නාමය සකස් වී ඇත්තේ "කකච" යන පදය හා "උපමා" යන පදය එක් වීමෙනි. "කකච" යන පදයේ අග "ච" අක්ෂරයේ "අ" ස්වරය ලෝපය වී දෙවන පදයේ මුල් "උ" ස්වරය දීර්ඝ වී එම පද දෙක එක් වීමෙන් "කකචුපම" යන සන්ධිය නිර්මාණය වේ. කියත උපමා කොට ගත් දේශනාවක් මෙහිදී ඉදිරිපත් වේ. වෛරය නැමති මෙම සිතුවිල්ලෙහි ස්වභාව ඉස්මතු කොට දැක්වීම අරමුණ වී ඇත. මෙම වෛරය හෙවත් ක්‍රෝධය සිතුවිල්ලට ප්‍රතිවිරුද්ධ මෛත්‍රිය නැමති ගුණය හික්ෂු ජීවිතයට අදාළ කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාව මෙන්ම

සාර්ථක හික්ෂු ජීවිතයක් තුළින් අරියපරියෙසනය මගින් සංසාර විමුක්තිය සඳහා හික්ෂුව ක්‍රියා කළ යුතු ආකාරය ද විස්තර වීම ඉතා වැදගත් කොට සැලකිය හැකිය.

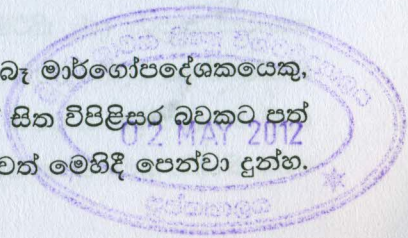
බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් මෙම සූත්‍ර දේශනාව ඉදිරිපත් කරනු ලැබීමට හේතු වූ පසුබිම විමසීමෙන් මේ තත්වය වඩාත් පැහැදිලි කර ගැනීමට පුළුවන. අපේ බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙම සූත්‍රය දේශනා කරන්නේ සැවැත් නුවර ජේතවනාරාමයේ දී මෝලියඵග්ගුණ තෙරුන් වහන්සේ සම්බන්ධ සිද්ධියක් පාදක කරගෙනයි.³ එකල මෝලියඵග්ගුණ නම් තෙර කෙනෙක් එහි වැඩ වාසය කෙරෙහි. ඵග්ගුණ යන්න උන්වහන්සේගේ නාමය වුවද ගිහිකළ උන්වහන්සේට මහත් වූ කෙස්වැටියක් හෙවත් කොණ්ඩයක් තිබුණ බැවින් එය අරුත්බර කිරීමට යෙදුණ මෝලිය යන පටබැඳි නාමය පැවිදි වූ පසුව ද භාවිතයෙහි යෙදුණ නිසා මෝලියඵග්ගුණ නමින් ප්‍රකට විය.⁴ මේ අවදියෙහි මෙම මෝලියඵග්ගුණ හිමියෝ අවේලාවෙහි පවා හික්ෂුණින් වාසය කරන තැන්වලට ගොස් ඔවුන් හා අල්ලාප සල්ලාපයෙහි යෙදෙමින් කල් ගත කෙරෙහි. එමෙන්ම මෙම වරයාවෙහි අනුවිත බව හෝ හික්ෂුණින්ගේ දෝෂයක් කිසියම් හික්ෂුවක් විසින් ප්‍රකාශ කරනු ලැබුවහොත් මෝලියඵග්ගුණ හිමියෝ එයට කිපෙහි. එමෙන්ම එසේ කියන හික්ෂුන් සමග කෝප වී වාද විවාද ද කෙරෙහි. මේ තත්වය කෙතරම් දුරට දැඩිව පැවතියේ ද කිවහොත් කිසියම් හික්ෂුවක් මෝලියඵග්ගුණ හිමියන්ගේ දොස් එවැනි සමාන වාස ඇති හික්ෂුණින් සමග කියන කල්හි එම හික්ෂුණිහු ද කිපෙහි. වාද විවාද කෙරෙහි. මේ අවස්ථාවෙහි අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් මෝලියඵග්ගුණ හිමියන් හා එම හික්ෂුණින් අතර පැවති මෙම අගෝචර නොසරුප් සුහදතාවට හතුරුකම් කරන අදහසින් නොව එයින් සම්බුද්ධ ශාසනයට වන අපකීර්තියත්, මෙම දෙපක්ෂයේ උතුම් බ්‍රහ්මචරියාවට වන විපතත් දුටු කල්‍යාණ මිත්‍ර හිතෙහි හික්ෂු පිරිසක්

තථාගතයන් වහන්සේ විසින් මෙම දෙපක්ෂයම කැඳවා මෙහි දොස පෙන්වා අවවාද කළොත් එයින් සිද්ධවන අර්ථයම ප්‍රමාණ කොට බුදුරජාණන් වහන්සේට මෙපුවත් දැනුම් දුන්හ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පළමුවෙන්ම ඵග්ගුණ හිමියන් කැඳවා මෙම පුවතෙහි සත්‍යාසත්‍යභාවය විමසූහ. එය සත්‍ය බවට උන්වහන්සේ පිළිතුරු දුන්හ. එසේ නම් ශ්‍රද්ධාවෙන් මහණ වූයේ කුමක් පිණිස ද? ඔබ වැදගත් කුල පරපුරක අයෙකු වශයෙන් එසේ ක්‍රියා කිරීම සුදුසු ද? යනුවෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ නැවතත් ප්‍රශ්න කළහ. එමෙන්ම ගේහසිත ආශාවන්ගේ එමෙන්ම එකී සිතිවිලිවල අනිටු විපාක බුදුහු ඵග්ගුණ හිමියන්ට පැහැදිලි කරමින් එවැනි සිතුවිලි නිසාම හික්ෂුණින්ගේ අගුණ කියන විට එයට කෝප ගති වර්ධනය වන්නේ නොවේදැයි විමසමින් කිපුණු සිතේ උපදින සිතිවිලිවල අතර්ථකාරී බව තවදුරටත් පැහැදිලි කර දුන්හ. එබැවින් අධිෂ්ඨානශීලිව සිතේ ඇතිවන කෝපය යටපත් කර මෙන් සිතුවිලි පහළ කර ගෙන සිතිඳු මට සුමට වචන භාවිතා කිරීමේ වැදගත්කම ද බුදුහු පහදා දුන්හ.

මෙයින් උන්වහන්සේ පෙන්වා දී ඇත්තේ තරහ හෙවත් ද්වේෂ සහගත සිතුවිලි ක්‍රියාත්මක වීමත් සමග එම ස්වභාවය බාහිර සමාජය ඉදිරියේ ප්‍රදර්ශනය වන කය වචනය දෙකේ අසංවර භාවය රැක ගැනීම යි. එපමණක් නොව එකී හික්ෂුණින්ට අතින් හෝ දණ්ඩකින් හෝ මුගුරකින් හෝ පස් පිඩැල්ලකින් හෝ පහර දුන්නත් තම සිත විපිළිසර වීමට ඉඩ නොදී රැකගත යුතු බවත් එසේ ක්‍රියා කිරීම හික්ෂු ජීවිතයේ අරමුණ විය යුතු බවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දුන්හ.

එමෙන්ම බුදුරජාණන් වහන්සේ සැබෑ මාර්ගෝපදේශකයෙකු, ශාස්තෘවරයෙකු, ආචාර්යවරයෙකු වශයෙන් සිත විපිළිසර බවකට පත් නොවීමෙන් කය සහ වචනය සංවර වන බවත් මෙහිදී පෙන්වා දුන්හ.

තමන්වහන්සේ විසින් කිසියම් සත්‍යතාවයක් ප්‍රකාශයට පත් කරන කල්හි එය තමන් වහන්සේ විසින් පළමුව අත්දැකීමක් බවට පසක් කරගෙන එහි සත්‍ය බව සනාථ කර ගැනීමෙන් අනතුරුව අන්‍යයාට එය උගන්වනු ලබන බව ද උන්වහන්සේ පැහැදිලි කරති. ඒ අනුව මෙම සූත්‍ර දේශනාවේ දී මෙසේ ද පෙන්වා දෙති.

“මහණෙනි, එක අවධියක මගේ ශ්‍රාවක හික්ෂුන් වහන්සේලා මගේ සිත දිනාගෙන වාසය කළහ. (එය බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ප්‍රථම බෝධි කාල හෙවත් බුද්ධත්වයේ සිට වසර 20 ක් ඇතුළත කාලයයි.) එකල මම එම හික්ෂුන් අමතා මෙසේ කීවෙමි. මහණෙනි, මම එක් වේලක් පමණක් දන් වළඳමි. එසේ එක් වේලක් පමණක් වළඳන නිසා මට එයින් නිරෝගී බවක්, ලෙඩ නැති බවක්, සැහැල්ලු බවක්, ශරීරයේ ශක්තිමත් බවක් හා සුවදායක බවක් දැනුණි. මහණෙනි, ඔබ ද එක් වේලක් පමණක් දන් වළඳන්න. එවිට ඔබටත් නිරෝගී බව, ලෙඩනැති බව, සැහැල්ලු බව, ශක්තිමත් බවක් හා සුවදායක බව දැනෙනවා ඇති. මෙයින් පසු නැවත නැවතත් ඔවුන්ට එම උපදේශය දීම අවශ්‍ය වූයේ නැත. අවශ්‍ය වූයේ ඒ පිළිබඳ සිහි ගැන්වීම පමණයි” මෙසේ බුදුරජාණන් වහන්සේ එග්ගුණ හිමියන් හික්මවීමට තමන් වහන්සේ ලද අත්දැකීම පෙන්වා දී සෙසු සුවච හික්ෂුන් යමක් පැහැදිලි කළ විට එයින් හික්මුණු බව එග්ගුණ හිමියන්ට පැහැදිලි කළහ.

මෙම සූත්‍රයේ එන ධර්ම කාරණා අතර ඉතා වැදගත් කොට සලකා අත්තේ අප හැම දෙනාගේම සසර බැඳ තැබීමට හේතු වන්නා වූ පංචකාම සම්පත් හා ඒ විෂයෙහි ඇති වන විතර්කයන් ය.⁵ ඒ කොටස් සපුරා දුරු කිරීම යනු හික්ෂු ජීවිතයේ ප්‍රධාන පරමාර්ථය සාක්ෂාත් කර ගැනීම වන්නේය. ඒ අනුව හික්මීම තුළින් හිතේ කම්පනයක් ඇති නොවන්නේය. එසේ කම්පනයට පත් නොවූ හික්ෂුව පරොස් බස් නො කියයි. තමා වෙත පරොස් බස් තෙපලන අය කෙරෙහි ද ද්වේෂ

සහගත නොවෙයි. මෙම උසස් තත්වයට පත් වන තුරුම හික්ෂුව හික්මිය යුතු ය.

මෙහිදී තමන් ප්‍රිය කරන අයගේ අගුණ කියන කල්හි පමණක් නොව තමන්ගේ අගුණ කියන කල්හි ද තම සිතේ විපිළිසර බවක් ඇති වන්නේ පංචකාමයන්ට යොමු වූ ආශා හා ඊට අදාළ වන විතර්ක ඇති වීම නිසා ය. එවැනි ආශා ඇති නොවී එවැනි විතර්ක ඇති කර නොගෙන ක්‍රියා කළ හැක්කේ නම් ඒ තත්වය උදා කර ගැනීම හික්ෂුත්වයේ විපුල ඵල නෙළා ගැනීමක් ද වන බව මෙහි දී බුදුරජාණන් වහන්සේ අවධාරණය කරති.

එමෙන්ම යම් අයෙක් තමන්ට අතින් පයින් හෝ ගල් මුගුරු ආදියෙන් පහර දෙන විටත් ඒ පහර ලබන හික්ෂුව පංචකාම ආශාවන් හා ඒ හේතුවෙන් ඇති වන විතර්ක නිසා රොස් පරොස් වන්නේය. ද්වේෂ සහගත වන්නේ ය. එහෙත් එවැනි තත්වයකට පත් නො වන්නේ නම් ඒ හික්ෂුවගේ ජීවිතය හික්ෂුත්වයේ විපුල ඵල නෙළා ගත් ජීවිතයක් වන්නේ ය.

මෙහි ඉහත පෙන්වා දුන් නිදාන කථාවේ දී බුදුරජාණන් වහන්සේ තවදුරටත් එග්ගුණ හිමියන් හික්මවීමට ගත් ක්‍රියා මාර්ගය වූයේ ධර්මානුකූලව කරුණු පැහැදිලි කිරීම යි. ඒ අනුව උතුම් ප්‍රච්ඡාචට පත් වීමෙන් අප අරමුණු කර ගන්නා ඉලක්කය කරා ගමන් කිරීමට බාධක වන අකුසල සිත්වල දුර්විපාක පැහැදිලි කරමින් එම අකුසල සිත් දුරලන ආකාරය උපමා පහක් මගින් පෙන්වා දෙති.

01. සාලවනෝපමාව

ඒ අනුව මනාව වැඩි අතුපතර විහිදෙමින් විසිතුරුව පවත්නා සල්ගස් පෙළක් ආගන්තුකව ඇති වන පිළිලයන් බෝ වී පැතිර ගිය කල්හි ඒ විසිතුරු සල්වනය විනාශ භාවයට පත්වීම නොවැලැක්විය හැකිය. එහිදී කළ යුතු වන්නේ එම පිළිලයන් කපා ඉවත් කොට ඒ නිසා හානියට පත් අතුපතර ද කපා ඉවත් කිරීම යි. එසේ වූ විට අලුත් දළ හට ගෙන අලුතෙන්ම අතුපතර විහිදී සල්වනයම ශෝභාමත් වන්නේ ය. මෙම විනාශය රුචි නොවන අයෙක් ඉදිරිපත් වී පිළිල සහිත ගස් කපා ඉවත ලා සල් වනය පිරිසිදු කොට රෝග බෝ වීම වළක්වා ලත්තාක් මෙන් ම ඉන් අනතුරුව සල් වනය නැවතත් පෙර පරිදීම බබළන්නාක් මෙන් සිතට වඩ දෙන තරහ, වෛරය, ක්‍රෝධාදී අකුසල සිතිවිලි ඉවත් කළ කල්හි එවැනි අකුසල් නිසා දූෂ්‍ය භාවයට පත් වූ සිත පිරිසිදු වී කුසල් සිතිවිලි හට ගනී. ඒ නිසා ඇති වන ක්‍රියාකාරම් වැඩි දියුණු වේ. එවැනි හික්ෂුන් වහන්සේගෙන් ශෝභමාන වන මේ ශාසනය ද බැබැළීමට පත් වන්නේය. මෙහි දී අවධාරණය කරන්නේ කුසල වැඩිමත් අකුසල් දුරු කිරීමත් ය.

මෙහි දී තවදුරටත් බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙම පුහුදුන් මිනිස් සිතේ ඇති ගොරහැඩි ලාමක කුහක බව පෙන්වා දෙන පෙර කථා පුවතක් ඉදිරිපත් කරති. පෙර එක් අවදියක සැවැත්තුවර වේදේහිකා නම් ගෘහණියක් වූවාය. ඇය සමාජයේ කා අතරත් ප්‍රසිද්ධියට පත් වූයේ කරුණාවන්ත මෘදු මොළොක් ගති ඇත්තියක ලෙස යි. එය ඇගේ යසෝ කීර්තියට හේතු විය. ඇය බාහිර සමාජය ඉදිරියේ පෙනී සිටියේ මෙවැනි ප්‍රතිරූපයක් ගොඩනගා ගැනීමෙනුයි. එහෙත් මෙය යථාර්ථය ද? මෙම වෙදේහිකා ගෘහණියට කාලි නම් දාසියක් වූවා ය. ඇයට දිනක් මෙබඳු සිතිවිල්ලක් පහළ විය. එනම් මගේ ස්වාමි දියණිය මෘදු මොළොක් සුමුදු කරුණාබර හදවතක් හා වදන් ඇත්තියක ලෙස ප්‍රසිද්ධියට පත්ව

ඇත. සත්‍ය වශයෙන්ම එය සැබෑවක් ද? ඇයට කෝප සිතුවිලි පහළ නොවන්නේ ද? ඇය කෝප නොවන්නේ දාසියක ලෙස මා මැනවින් වැඩ කටයුතු කරන නිසා ද? ඇයට කෝපය කියන මේ සිතිවිල්ල නැත්තේ ම ද? ඇය පරීක්ෂා කර බැලීම අවශ්‍ය යි. මෙම කාලි දාසිය සිතුවාය. මෙතෙක් මෙම දාසිය අලුයම අවදිවීම පුරුද්දක් කර ගෙන සිටියේ වී නමුදු තම ස්වාමි දියණියගේ ස්වභාවය පරීක්ෂා කර බලනු අටියෙන් එක් දිනක් ඇය දවල් වී අවදි වූවාය. වෙදේහිකා ගෘහණිය තම දාසියට කථා කර දවල් වී අවදි වීමට හේතු විමසුවාය. කාරණයක් නැතැයි කාලි නම් දාසිය පිළිතුරු දුන්නාය.

ඒ අවස්ථාවෙහි වේදේහිකා ස්වාමි දියණිය තම දාසිය දෙස රවා බලමින් ඔබ දවල් වී අවදි වූවා නේද? යයි මුමුණුමින් මුහුණ අප්‍රසන්න කර ඇය දෙස බැලුවාය. කාලි දාසිය එදින තේරුම් ගත්තේ තම ගෘහණිය ඇත්තටම කෝප වන ගතියෙන් ද යුක්ත වන බවයි.

තවදුරටත් තම ස්වාමි දියණිය පරීක්ෂා කර බලනු අටියෙන් ඊළඟ දවස් හි කාලි ඊටත් වඩා දවල් වී අවදි වූවාය. වේදේහිකා එදිනත් දවල් වී අවදිවන්නට හේතු කාරණා කවරේදැයි කාලි දාසියගෙන් විමසුවාය. එදින ද ඇගේ පිළිතුර වූයේ පෙර පරිදීම ය. මෙදින ස්වාමි දියණිය කාලි දාසියට බැණ වැදුණාය. කාලි තම ස්වාමි දියණිය කෝපගති නැත්තියක් ලෙස ප්‍රසිද්ධ වූවත් එය සත්‍යයක් නොවන බව වටහා ගත්තාය.

තෙවන දවස් හි ද වේදේහිකා නම් තම ස්වාමි දුව පරීක්ෂා කර බලනු අටියෙන් කාලි දාසිය තව තවත් පමා වී දවල් වී අවදි වූවාය. එදින ද වෙදේහිකා තව තවත් දවල් වී අවදි වීමට හේතු විමසුවාය. කාලි ප්‍රකාශ කර සිටියේ විශේෂ හේතුවක් නොමැති බවයි. මේ අවස්ථාවේදී වඩාත් කිපුණු ගති ඇති වේදේහිකා නිවසෙහි තිබුණු දොර

පොල්ලක් ගෙන කාලි දාසියගේ හිස මතට පහර දුන්නාය. ඒ අවස්ථාවෙහි දී කාලි දාසිය තම ස්වාමී දියණියගේ සැබෑ තත්වය ලෝකයට පැහැදිලි කර දෙමින් "මෙන්න වෙදෙහිකාවගේ හැටි. ඇය ලාමකයි. සන්සුන් ගති කිසිත් නැති තැනැත්තියකි. රෝදය. වණ්ඩය. පරුෂය" ආදී වශයෙන් දොස් කීවා ය.

මෙහි දී බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙන තවත් වැදගත් කරුණක් වන්නේ කිසියම් සිද්ධියක් ඇති වන තාක් කල් පුද්ගලයාගේ සැබෑ ස්වරූපය ඉස්මතු නොවන බවයි. මේ තත්වය තව දුරටත් පැහැදිලි කරන බුදුරජාණන් වහන්සේ තමන් වෙත ලාභ ප්‍රයෝජන ලැබෙන තාක් සිල්වත් සංවර සීලසම්පන්න ගුණයෙන් යුතු බවක් පෙන්වුම් කරන භික්ෂුව එවැන්න නොලද කල්හි රොස් පරොස් වේ ද කිපේ ද නොසන්සුන් වේ ද එය සැබෑ භික්ෂුත්වය නොවන බව යි. වෙනත් අයෙකුගේ හෝ අප ජීවත් වන සමාජයෙන් පුද්ගලයා වෙත විවිධ ආකාරයෙන් වචන ඵල්ල විය හැකි ය. එවැනි ආකාර 5 ක් මෙම සූත්‍රයෙන් ඉදිරිපත් වෙයි.

- 01. සුදුසු අවස්ථාවෙහි හෝ නුසුදුසු අවස්ථාවෙහි
- 02. සත්‍ය ලෙස හෝ අසත්‍ය ලෙස
- 03. මෘදු ලෙස හෝ සැඩ පරුෂ ලෙස
- 04. අර්ථයක් ඇතිව හෝ නැතිව
- 05. මෙන් සිතෙන් හෝ ද්වේෂ සහගත සිතින්

මේ කුමන ආකාරයෙන් තමා වෙත යොමු වූවත් සිතේ වෙනසක් ඇති නොවන්නේ නම් ඒ තත්වය භික්ෂුත්වයේ සැබෑ අර්ථය වන්නේය.

02. මහා පාර්වි උපමාව

මහා පාර්විය හා සමාන මෙන් සිත ඇති භික්ෂුව වෙත ඉහත පස් ආකාරයෙන් කුමන හෝ ක්‍රමයකින් ඵල්ල කළත් කිසියම් පුරුෂයෙක් උදැල්ලක් හා කුඩයක් ගෙන මේ මහ පොළොව නොපොළොවක් කරමිනි කියා පොළොව කොටමින් පස් විසුරුවා හැරිය ද මුත්‍රවලින් පාර්විය අපිරිසිදු කළ ද හැකි සොටු හෙළා දැමුව ද මේ මහ පොළොව එසේම පවතින්නාක් මෙන් මෙන් සිත් ඇති එම භික්ෂුවගේ සිත වෙනසකට පත් නොවන්නේය. එම මෙන් සිත සම පොළොව සේ පුළුල් ය. ගැඹුරුය.

03. ආකාසොපමාව

මෙහි දී තවදුරටත් ඉහත පෙන්වා දුන් පස් ආකාරයෙන් කුමන හෝ ක්‍රමයකින් තමා වෙත වචන ඵල්ල වූවත් එයින් සැබෑ භික්ෂුව සලිත නොවන අයුරු පෙන්වා දීමට තවත් උපමාවක් මෙම සූත්‍රයෙන් ප්‍රකාශ වෙයි. ඒ අනුව කිසියම් අයෙක් කහ හෝ නිල් වැනි වර්ණයක් ගෙන අහසෙහි රූප ඇඳීමට කෙතෙක් උත්සාහවත් වූවත් එය කෙසේවත් කළ නොහැක්කේමය. ආකාශය වැනි පැතිරුණු මෙන් සිත් ඇති අය වෙත පාට හෙවත් වර්ණ රැගෙන විත්‍ර අදින්නට උත්සාහ කළත් එය කළ නොහැකි සේ එම මෙන් සිත දූෂ්‍ය නොවන්නේය.

04. ගංගා නම් නදී උපමාව

මෙයින් පැහැදිලි කරන්නේ මෙන් සිත හා සම්බන්ධ තවත් උපමාවකි. ඒ අනුව යම් අයෙකු විසින් ගිනි ලත් තණ සුලක් රැගෙන ගංගා නම් නදිය රත් කර තැවීමට කෙතරම් වෙර දරනු ලැබුව ද එය

කිසි ලෙසකින් කළ නොහැක්කා සේ තමන් වහන්සේ වෙත කුමන තරම් වූ සැඩ පරුෂ වදන් කුමන ආකාරයකින් එල්ල කළත් එම ගංගා නම් නදිය හා සමාන මෙන් සිත ඒ කිසිදු රොස් පරොස් වදනකින් වෙනසකට පත් කළ නොහැකි බව ය.

05. බළල් සමීන් කළ පසුබිම් උපමාව

ඇතුළත හා පිටත මනා කොට මදින ලද මෘදු පුළුන් සමාන බර වැනි සේ ශබ්ද නොනගින බළල් සමීන් කරවන ලද පසුබිමියක් අත ඇති පුරුෂයෙක් ලියක් හෝ එවැනි යමක් රැගෙන එයින් මුලින් කී පසුබිමිය සරබර ශබ්ද නගන්නෙමිසි කෙතරම් පිරිමැද්දත් සරබර ශබ්ද නොනැගිය හැකිවාක් මෙන් කුමන ආකාරයකින් වචන කියා හෝ එම පසුබිමිය හා සමාන මෙන් සිත දූෂ්‍ය කළ නො හැක්කේ ය.

මේ සියලු උපමා මගින් කරුණු ඉදිරිපත් කරමින් පෙන්වා දෙනු ලබන්නේ ප්‍රමාණ සත්ව ප්‍රජාව කෙරෙහි මෙන් සිත වැඩිමේ හැකියාව ඇති සැබෑ හික්ෂුව විසින් තමා වෙත එල්ල වන සියලුම නින්දා පරිභව අපහාස උපහාස හමුවෙහි ඒ කිසිවකින් සිත වෙනසකට පත් කර නොගෙන නොසැලී සිටින බව ය.

කකචුපමාව

මෙම සූත්‍ර දේශනාව අවසාන වශයෙන් යොමු කරන්නේ හික්ෂුත්වය පිළිබඳ පුළුල් ප්‍රවේශයකට ය. මෙහිදී හික්ෂුව ඉලක්ක කර මේ දේශනාව ඉදිරිපත් කළත් මෙයින් පෙන්වා දෙනු ලබන ප්‍රතිපදාව සමස්ත බෞද්ධ ගිහි පැවිදි ශ්‍රාවක සමූහයාට අදාළ වන්නේය. ඒ අනුව ක්‍රෝධය වෛරය දෙඅතින් හරස් කියන අතට ගත් ලාමක පවිටු සොර කණ්ඩායමක් දෙපැත්තට අදිමින් තම ශරීරාංගයන් කපන කල්හි ත්

එසේ තමන්ට වධ දෙමින් හරස් කියතෙන් කපන සොරුන් කෙරෙහිත් මෙන් සිත වැඩිමට ක්‍රෝධය වෛරය ප්‍රහීණ කළ හික්ෂුව සමත් වන බවයි.

මේ අනුව මෙම සමස්ත සූත්‍රයෙන්ම කියවෙන අර්ථය ගත් විට බෞද්ධ ශ්‍රාවකයා විසින් වැඩි දියුණු කළ යුතු මෙන්තා ගුණය අවධාරණය කෙරෙන අතර එයින්ම ඉවසීමේ ගුණය ද අර්ථවත් වෙයි. කකචුපමාවෙන් පෙන්නුම් කරන පුද්ගලයා වෙත කිසිවෙකුත් නොව සියලුම අකුසල මූලයන් ප්‍රහීණ කළ ක්ෂීණාශ්‍රවයන් වහන්සේය.

පුද්ගලයා තුළ සැබෑ තත්වය ප්‍රදර්ශනය වන්නේ කිසියම් සිද්ධි දාමයක් ඉස්මතු වූ විට ය. වේදේහිකාවගේ ප්‍රවෘත්තිය මේ තත්වය මැනවින් විග්‍රහ කර පෙන්වා දෙයි. මේ කථා පුවතින් පුහුදුන් පුද්ගලයා නොඉවසිලිමත් වන අයුරු පෙන්වා දෙයි. ඒ කිසියම් සිද්ධියක් උද්ගත වූ විට ය. වේදේහිකා පිළිබඳ කීර්තිය ඇති වන්නේ කිසියම් සිද්ධියක් උද්ගත වන තෙක් පමණි. එතෙක් ඇය සන්සුන් වචන ඇත්තියකි. නො කිපෙන තැනැත්තියකි. උපශාන්ත තැනැත්තියෙකි. එසේ වුව ද කල්හි හෝ නොකල්හි, සත්‍ය ලෙස හෝ අසත්‍ය ලෙස, සැඩ පරුෂ ලෙස හෝ මෘදු මොලොක් ලෙස, අර්ථයක් ඇතිව හෝ නැතිව, මෙමත්‍රියෙන් හෝ ද්වේෂයෙන් ප්‍රකාශ කෙරෙන වචනවලින් පුද්ගලයා වෙනසකට හෝ විපරීත තත්වයකට පත් වන්නේ ය. එවැනි අවස්ථාවක් උද්ගත වූ කල්හි වුව ඔහු වෙනසකට පත් නොවී ප්‍රකෘති තත්වයෙන් සිටී නම් එය අගය කළ යුතු බව බුද්ධ දේශනාවයි. එය අකුසල මූලයන් ක්ෂය කෙරුණු ශෛක්ෂ්‍ය උත්තමයන් වහන්සේගේ ස්වභාවය යි.

1. මජ්ඣිම නිකාය, ප්‍රථම භාගය, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා 10, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානයේ ප්‍රකාශනය. බු.ව. 2549, 808-492 පිටු.

2. - එම - 308 පිටුව
3. - එම - 314 පිටුව
4. පඨංචසුදනී, දුතියො භාගො, සයිමන් හේවාචිතාරණ මුද්‍රණය, ත්‍රිපිටක මුද්‍රණාලය, 1948, 79 පිටුව
5. --එම - 79 පිටුව